

קרח ודאי עמד על הר סיני ובכ"ז חטא ואמר אין התורה אמת, ואין משה אדון לכל הנביאים, כיצד זה יתכן, - כך שאלו את מרן הסטייפלער זצ"ל, והוא ענה, שכ"ז כשאין סיבות אחרות שמעכירות דעתו, אבל אם ישתקע בחטא אז רוח הטומאה תביאהו עד כפירה ממש, וה"ה במידות רעות כמו הקנאה שהייתה בקרח שכאשר לא נבחר לנשיאות כעס על מרע"ה וכדי 'להתנקס' בו ולנצח זה כבר לא היה בשליטה שלו, הוא היה מובל ברוח טומאה, גם אם קרח היה פיקח ובעל שכל ישר זה כבר לא תלוי בו, יש רוח טומאה של כל עבירה שמובילה את האדם להמשיך הלאה והלאה בחטאו.

וז"ל החינוך במצווה שפז על הצווי שלא ללכת אחרי הלב - ולא תתורו אחרי ללבכם - ואומר יסוד גדול: "ודע בני ותהי מרגלא בפומך מה שאחז"ל 'עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה' שאם תשית דעתך למלא תאוותך הרעה פ"א, תימשך אחריה כמה פעמים, ואם תזכה להיות גבור לכבוש את יצרך ולעצום עיניך מראות ברע פ"א, יקל בעיניך לעשות כן כמה פעמים.

כי התאוה תמשוך הבשר כמשוך היין אל שותיו, כי הסובאים לא תשבע נפשם לעולם ביין אבל יתאוו אליו תאוה גדולה... כן הדבר הזה כל איש בהרגילו בתאוות ובהתמידו בהן יחזק עליו יצרו הרע יום יום. ובהנענו מהם ישמח בחלקו כל היום, ע"כ. והוא מה שהורונו חז"ל (סוכה כב, ב) משביעו רעב מרעיבו שבע.

סיפור מענין וארוך מובא בהקדמה ללב אליהו (עמ' 16-18) על אותו דיבוק שנכנס בתוך בתו היחידה של ר' נטע, וכשדיברו עם הדיבוק ושאלוהו למה הוא לא רוצה לצאת מגופה אמר שמלאכי חבלה מחכים שהוא יצא מגופה של האשה ויקרעוהו לגזרים, והיה צועק בקולי קולות שכל הסובבים היו רועדים ונפחדים, ואחרי עבור כמה רגעים היה מתחיל לדבר דברי לצנות ונבול פה וכו' ושאלו אותו היתכן לפני כמה רגעים צעקת בפחדים גדולים וכעת אתה מדבר דברי נבלה וליצנות, ויען להם בזה"ל - 'תדעו כי אם אין עושים תשובה ואין נעשים נקיים מהחטא - אזי הנפש למעלה מתאוה לרע כמו שהיתה למטה'. מי שעובר עבירה נכנסת בו רוח טומאה, והרוח טומאה בוערת בו בקרבו ולא נותנת לו מנוח עד שיכשל בחטאו ואח"כ הוא יענש על חטאיו, וזה מש"כ צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, הוא מחפש איך יותר להכשיל אותו וכשהוא נתפס בו הוא לא עוזב אותו עד שהוא הורג אותו בחטאו.

הרוח טומאה הזו נתפסת באדם ומאבדת ממנו כל חכמתו, הוא מאבד את השכל, הוא כבר לא נמצא בשליטה של עצמו הוא מובל באזיקו של השטן. והוא מבקש להמיתו.

משביעו - רעב, הוא רק צריך את הפתח

בפרשה הקודמת (שלח) מביא רש"י ממדרש תנחומא 'למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר' וכבר הקשו, נכון ראו שמרים דיברה על משה וראו מה שקרה לה בסוף, אבל מה הדמיון, היא דיברה על אדם, הם באים ומדברים על אדמה, על ארץ ישראל מה הצד שילמדו ויקחו מוסר ממרים?

אחד ההרגשים, כבר כתב רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל (הובא בזכרון שמואל) שודאי המרגלים עטפו עצמם ב'לשם שמים'

אחרי שעברנו את פרשיות בהעלותך ושלח וקעת אנו בפרשת קרח, רואים פה דברים מפחידים ענקי הרוח, האנשים הכי גדולים, מהדור הכי מיוחד 'דור דעה', שראו יציא"מ קריעת ים סוף מתן תורה, ומאיגרא רמא לכה 'בירא עמיקתא' ולא נותר מהם איש כ"א כלב וכו' וקרח מטועני הארון ועמו מאתיים חמישים ראשי סנהדראות מגיעים לבירא עמיקתא כפשוטו.

כשמרן המשגיח הגה"צ ר' אליה לופיאן זצ"ל היה מגיע לפרשת קרח היה שואל 'נו, צריך ללמוד מוסר או לא?... אנשים גדולים כאלו הגיעו לכה דרדור - וכי יש מקום להסתפק אם אפשר בלי מוסר?! זו הרי הטרגדיה הכי נוראה שיכולה להיות, דברים אלו צועקים לנו "החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך" (משלי ד, יג) כפשוטו! והוסיף ר' אליה שהזמן שקבעו ללימוד מוסר זה פיקוח נפש.

לא לחינם דיברו מרן הגרא"מ שך והגר"ד יפה זצ"ל על ההכרח שבלימוד המוסר... הגרא"ז מלצר סיפר שבזמן שברחו בני הישיבה בעת המלחמה ראו את מרן הגרא"מ שך חוזר חזרה בטענה ששכח משהו, כולם התפלאו הרי מה היה להרי' שך חוץ מנעליו הקרועות וחולצה שלבש עליו... וכשחזר כולם חיכו לראות מה הוא שכה, והנה היה בידו ספר מוסר, באמרו - כעת אנו בורחים כדי להציל את חיינו והרי 'נצרה כי היא חייך'. את החיים שלנו אפשר להשאיר בישיבה ולברוח!...

ועד כדי כך התבטא פעם מרן הגרא"מ שך זצ"ל שיותר ממה שהוא חייב הכרת הטוב לאמא שלו שמסרה את נפשה על לימוד התורה שלו, הוא חייב הכרת הטוב לר' יחזקאל לוינשטיין שקירב אותו למוסר.

'אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות'

אבל מלבד עצם העבירה, הנה מצאנו דיבורים שודאי לא מתאימים 'לדור דעה' אלא לחסרי בינה, הנה אחרי כל הניסים שראו וגילויי אהבה שאין להם אח ורע (ובמד"ר פי' בא פרשה יט אות ה איתא כשיצאו ישראל ממצרים 'הקב"ה עובר ונטל כל אחד ואחד ונושקו ומברכו') במכות שניתנו למצרים, ביציא"מ, בקריעת ים הסוף (וראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי) במתן תורה, במן, בענני כבוד ובאר וכיוצ"ב ואחר כל זאת להתבטא "בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו" (דברים א, יא).

אכן, זוהי כוחה של עבירה שאחז"ל: אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות, העבירה מעבירה את האדם על דעתו ומושכת אותו אחריה כסומא בארובה מבלי להבחין ולחשוב נכוחה.

ונפרש שיחנו - הנה הגר"ח מוולאז'ין בספרו ר"ח מפרש ענין העבירה גוררת עבירה, שכשהאדם עושה עבירה, מלבשתו רוח טומאה שמושכת אותו חזק לעבירה הבאה - וכן הלאה. ומרן רה"י זיע"א הביא מפורש מביאור הגר"א למשלי (א, כב-כג)

הרמב"ם באיגרת תימן כותב שכל מי שעמדו רגליו על הר סיני לא יפול בידו פיקפוק באמונה ולא במשה רבינו (שעליו אמר הקב"ה וגם בך יאמינו לעולם). ודבר זה מעורר תמיהה, הנה

זורק לו 'חבל' ואומר לו תפוס, תחזיק חזק, אם תרפה לרגע אתה עלול לטבוע, וכך הוא מושך אותו החוצה... ועי"ז הפסוק במשלי אומר 'החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך' - הקב"ה אומר לנו נכון אתם טובעים בים, אף גדולים מכם טבעו, אם אתם רוצים להנצל תחזיקו בחבל חזק, שלחתי לכם חבל אל תרפו, 'החזק במוסר אל תרף'.

לנו ישנה מחשבה כזו שהיצה"ר מחפש אותנו בכדי להטביע אותנו, האמת היא שאנחנו כבר טובעים, אנחנו בתוך הים, מה שצריך כעת זה את החבל בכדי לעלות, והקב"ה אומר לנו שלחתי לכם חבל - 'מוסר' - החזק בו אל תרף אף לא לרגע, כי אם חלילה אדם מתרופף ברגע אחד הוא טובע.

בלי החבל של הסייעתא דשמיא אי אפשר להתמודד, סכנת טביעה, אחז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו כל יום ואילולי הקב"ה עוזרו אין יכול לו, מוכרחים 'חבל' של סייעתא דשמיא - ומהו החבל - 'החזק במוסר אל תרף'.

(הגר"י סלנטר היה אומר, לאדם לפעמים ישנה תחושה, הוא רואה בחשבון נפשו שעובר עליו יום ללא שום מכשול, הוא לא נכשל היום אף לא פעם אחת, הוא מרגיש שהוא עשה משהו, - זה לא האמת, עזרו לך משמים).

ולמי מוכנים לעזור, למי ששומע לעצתם, הסייעתא דשמיא באה לאחד שמוכן לשמוע את הדרך להינצל, לאחד שמוכן לתפוס חזק בחבל של הקב"ה לו הקב"ה אומר החזק במוסר אל תרף, וכשתחזיק בחבל אני מרים אותך גבוה. [ועי' באוה"ח (ויקרא יח, ב), שמדבר במצות העריות - ולצד שיאמר אדם כי אין מעצור ברוחו בדבר זה, לכן הקדים ד' בתחילת דברו הטוב וכו' כי הן אמת במין אנושי זולת ישראל ישנו בטענה זו, **משא"כ אתם בני"י בכח האלוקי ינוצח כח הטבעי גשמי** וכו' כשיסכים איש ישראל להתדבק בד' אלוקי ישלוט בטבעו].

אין תורה בלי מוסר

ישנם רבים שטועים, הם אומרים אנחנו עסוקים בתורה, התורה זה העיקר, מה לנו ולמוסר, טענה שהיו עליה מלחמות רבות בין רבים, אמר הגאון ר' ברוך בער זצ"ל, בוואלז'ין לא למדו מוסר, כל זה דווקא שם כשהיה את הנצי"ב זצ"ל שהוא בעצמו היה עמוד המוסר ראו את היראת שמים שלו זה כבר היה מספיק. היום - אין חולק, בלי מוסר גם אם כל היום אתה עסוק בתורה - קרח ודור דעה לא היו ת"ח פחות ממך...

(מרן הגרא"מ שך אמר פעם לאחד שבא וטען טענות על מאן דהו א"ל הגרא"מ ההבדל בין לומד מוסר למי שאינו, מי שלא למד יש לו טענות על כולם ורק הוא טוב, אך מי שלומד מוסר יש לו טענות על עצמו וכולם טובים).

וראו לאן הגיע קרח בשעת המחלוקת - כך כי מרן רה"י זיע"א, הנה רש"י מביא מחז"ל שקרח - עינו הטעתו, ראה שולשלת יוצאת ממנו ושמואל בתוכה ושמואל שקול כנגד משה ואהרן אמר בזכותם אני ניצל (רש"י) קרח לקח את החסד הכי גדול שהקב"ה נתן לו - שולשלת נביאים ועם זה הוא בא ומרגיז את הקב"ה ואומר אין תורה מן השמים, משה אינו מן הנביאים - אפיקורס גמור!

(ידוע שאחד בא פעם למרן הגרי"ז זצ"ל ורצה להליץ טוב על קרח, אמר לו הרב, קרח היה אפיקורס אין מה להליץ עליו, אל תחפש לו כל זכות).

והגר"א כותב עה"פ 'יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי' אומר הגר"א גשם זה דבר שמצמיח, הגשם מצמיח את מה שנמצא בתוך האדמה, אם באדמה יש פירות יצמח פירות, וכשיש קוצים יצמח קוצים.

אומר הגר"א כך היא התורה, התורה מצמיחה, אדם שיש לו מדות טובות, התורה מצמיחה אדם גדול, אך בעל מדות רעות

חזק, ומה שכותב המס"י פ"א בשם הזוה"ק שהכבוד הביאם לזה, הם עצמם לא הרגישו שזה הסיבה, רק נקודה קטנה בלב של כבוד שינתה להם כל ראייתם ומחשבתם. וזה שתבעו מהם, הרי מרים ואהרן וודאי התכוונו לשי"ש גמור, והם היו קדושי עליון מיד אחר מרע"ה, ובזכותם היה לכלל ישראל באר וענני כבוד, והם אהבו למשה אהבה עזה, ומרים מסרה נפשה עבורו, ובכל אופן היתה תביעה נוראה 'ואיך לא יראתם לדבר בעבדי במשה' לפני שמדברים במשה, צריך לבדוק במאה עיניים אם זה לא בא מעצת היצה"ר, אשר מבקש להפיל במכמוריו, וכ"ש וכ"ש אתם - המרגלים - שיש לכם נגיעה, והולכים לדבר נגד ה' ונגד משיחו משה, הייתם צריכים עשרת מונים לבדוק ולחשוש, ואז לא הייתם מגיעים לחטא הגדול.

המשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל אמר פעם בשיחה לאברכים, החובה"ל כותב שהיה גיבור שחזר משדה המערכה עטור זירי ניצחון וא"ל: חזרת מהמלחמה הקטנה ועדיין לא חזרת מהמלחמה הגדולה ואיזו היא זו מלחמת היצר. אמר ר' יחזקאל אתם יודעים מה זה מלחמה? במלחמה נמצאים בתוך שטח האויב, הפחד הוא נורא, החיל מסתכל לכל הכיוונים אחורה קדימה למעלה ומהצד, הוא לא יודע מאיפה האויב יכול להגיע, הוא רועד כולו, כל הזמן הוא דרוך וכו' וכו' - וזו עוד המלחמה הקטנה... הפחד מהיצה"ר צריך להיות מכל כיוון, אתה לא יודע מאיפה הוא יבא לך, הוא 'צופה לצדיק ומבקש להמיתו' הוא מחכה לך בכל פינה הוא רוצה להפיל אותך נפילה קטנה, משם הדרך כבר יותר קלה לו, מעבירה הוא יגרור עוד עבירה ועוד עבירה, הוא רק רוצה שתתחיל ליפול...

סיפר מגיד המישרים הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל שבהיותו בישיבה בביאליסטוק, הייתה תקופה בא רצו הרוסים לתקוף עיירה קטנה בפולין, הם הודיעו שאם ממשלת פולין לא תמסור את אותה עיירה בידיהם הם פורצים במלחמה 'והצר אינו שוה', נשיא פולין התנגד בכל תוקף למסור את אותה עיירה והרבה בני המדינה חשבוהו לטועה וכי למה לו עכשיו להתחיל במלחמה שתשליט פחד נורא ונזקים רבים בקרב הציבור ותגבה נפשות הרבה שיוותרו וכך זה ייגמר. הנשיא היה צריך למסור נאום שישודר לכל פולין ובגלל הפחד הנורא להסתובב ברחובות לא הביאו באותו יום לישיבה לחם, ראש הישיבה הגר"א יפה"ן זצ"ל קרא לר' יענקל'ה וא"ל תראה אתה קטן וזריז, אתה תדע איך להתחבא, ולכן תצא למאפיה ותביא לחם לבחורי הישיבה, מספר ר' יענקל'ה - במאפיה לא היה כבר מה להביא אך הבאתי עמי דבר גדול הרבה יותר, כשחזרתי בדיוק התחיל הנשיא את נאומו וכך הוא אמר, אתם חושבים שהרוסים רוצים את העיירה הקטנה הזו, הרוסים רוצים לכבוש את כל פולין, הם פשוט מעמידים אותנו במבחן לראות אם נתקפל אליהם וניתן להם עיירה אחת קטנה וכך הם ימשיכו לכבוש עד עיר הבירה או שאנחנו חזקים ולא נכנעים, אם הם יראו שאנחנו מוכנים לצאת למלחמה ממילא הם גם יפחדו להפסיד ולא ימשיכו לנסות לכבוש...

אמר ר' יענקל'ה, לחם אין אבל שיחת מוסר מהנשיא של פולין יש לי, אתם חושבים שעבירה אחת זה הנושא של היצה"ר, וכי זה מה שהוא צריך - הוא לא מתעסק בקטנות, היצה"ר מחפש לכבוש את כולך, רק תתחיל עם עבירה אחת קטנה, רק תתיר לעצמך פעם אחת להיכשל הדרך כבר פתוחה בפניו... התחלת קצת יש כבר רוח טומאה שתמשיך הלאה...

וכבר הגמ' בסוכה (נב, ב) אומרת את זה, מתחילה קראו הילך ולבסוף קראו אורח ולבסוף קראו איש ופרש"י בעל הבית.

'החזק במוסר אל תרף'

ואם בענקים אלו גדולי עולם דור דעה נפלה שלהבת מה נאמר אנחנו, במה אנחנו נוכל להחזיק בכדי להינצל מעצת היצר?

במדרש בבמדבר (יז, ו) מביאים משל למה הדבר דומה, אדם כנס לנהר והתחיל לטבוע, ראהו אדם אחר ובא להצילו, הוא

התורה מצמיחה את המידות הרעות שבו. וזה א"א להשתנות בלי מוסר.

הרוח שטות החמורה תופסת את כולם

ומשהבנו מהי עבירה אחת והרוח טומאה שגוררת אחריה עוד עבירות, הרוח טומאה שמביאה רוח שטות לפקחים הגדולים ביתר, נתבונן ונשאל, הנה אנחנו בשכלנו לא נעלה בדעתנו אף עם הרוח שטות הגדולה ביותר לבא ולעשות מעשים כאלו קצח ואנשי דורו, איך בכל זאת אנשי דור דעה פקחים ונבונים הגיעו למצב כזה אשר לא נתפס בשכל אנוש.

הנה ירבעם בן נבט, בגמ' בסנהדרין (קב, א) מספרת שתפשו הקב"ה לירבעם בבגדו ואמר לו חזור בך ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, א"ל ומי בראש, א"ל הקב"ה בן ישי בראש, אמר אי הכי לא בעינא. הקב"ה בא ומציע לירבעם בא תחזור בתשובה ותגיע לדרגות הגבוהות ביותר, אני ואתה נטייל בגן עדן, הקב"ה אומר לו את הסדר 'אני ואתה', וזה לא מספיק לו הוא רוצה לשמוע ברור 'מי בראש' ומשכך א"ל הקב"ה בן ישי בראש - וזה סיבה מספקת בשבילו שלא לחזור בו... האו"ח תחילת פ' בחוקתי כותב שהטיול הוא השעשוע העליון הגדול ביותר. והוא, בשביל הכבוד - אם לא בראש - מוותר על הכל, עד שאחז"ל שם בסנהדרין שאין לו חלק לעולם הבא, על מי מדברים על ירבעם בן נבט שאמרו עליו שכל חכמי ישראל כלפיו כקליפת השום, והוא מגיע לכאלו דרגות של שטות, וכי יש לכך הבנה בשכל!?

אלא שהרוח טומאה נותנת באדם רוח שטות שמורידה אותו לשפל המדרגה.

הגר"ח שמואלביץ זצ"ל מביא בשיחה דוגמאות רבות לכך עד כמה שאין זה בדעת האדם, כמה שהוא ירצה הרוח שטות סוחפת אותו למרחקים. (מאמר כ"א בשיחות מוסר בשנת תשל"ב) ונביא חלק מהם.

הנה כתוב על חנני בן עזור שהיה בתחילה נביא אמת והפך להיות נביא שקר, אמר לו ירמיה עוד בשנה זו אתה מת (ירמיה כח), ואחז"ל בערב ראש השנה הרגיש שהגיע קיצו וקרא לבניו, אדם מהשורה, ברגעיו האחרונים אומר וידוי ומתחרט על חטאיו, והוא, אומר לבניו 'ראו, אם אמות קודם ראש השנה יתברר הדבר שירמיה צדק, ולכן אל תאמרו זאת לאיש אלא לאחר ראש השנה וכך לא יאמרו שירמיה צודק... זה מה שמונח לאדם ברגעיו האחרונים לחייו, ולא סתם אדם מדובר באחד שיודע את האמת הוא כן היה פעם נביא אמת, הוא יודע את העונש הגדול שהוא יקבל, ובכל זאת שום דבר לא עוזר - הוא נלכד ברוח טומאה שהורידה אותו לשפל.

כך גם רואים במלכים כאשר הזהיר יהושע שלא לבנות את ירוח והזהיר יהושע בשם ה' שמי שיבנה את ירוח ימותו כל בניו בא חיאל בית האלי ובה את ירוח ומתו בניו - באבירים בכורו יסדה ובשגיב צעירו הציב דלתי כדבר ד' וכו' (מלכים א, טז). רוצח, אתה רואה שיהושע צודק תחזור בך למה אתה ממשיך לאבד כל ילדיך.

והוא לא נרגע, וכשנביאי הבעל נחלקו עם אליהו בהר הכרמל חיפשו נביאי הבעל מישהו שיכנס תחת המזבח של הבעל להדליק את האש שהרי הם ידעו שאין בבעל כח לזה, והוא זה שהתנדב להצית את האש תחת המזבח - אדם שנכנס בעבירה תופסת אותו רוח שטות ולא עוזבת אותו וכך הוא מאבד את כל שכלו. אחרי שהוא נכנס ברוח הטומאה כבר אין עם מי לדבר. ובסופו בא נחש והכיש אותו וגם הוא מת. נורא הדבר למתבונן!!

ועייש בשיחות הגר"ח עוד דוגמאות המבהילות את הרעיון.

'עוז וחדוה' - השמח הגדול בבריאה

דבר נוסף, היצה"ר יודע שאם ילמדו מוסר הוא אבוד, וכמו שאחז"ל בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין וכת' המ"ב בה"ל יוכי"פ דהיינו ספרי מוסר ויראה. הנה היצה"ר בא ומסמא לנו את העינים שכל מי שלומד מוסר הוא עצוב ומדוכא, וממילא

מי ירצה להיות עצוב. אך הוא ממש מהפך את היוצרות, הנה מרן הגרא"מ שך זצ"ל אמר פעם שהאדם הכי שמח ומאושר בחיים שהוא ראה זה היה המשגיח הגר"י לוינשטיין זצ"ל. ר' יחזקאל היה הירא שמים הכי גדול והאדם המאושר עלי אדמות, וכך גם אמרו על מרן החזו"א - היראת שמים של החזו"א היתה נוראה והוא כל חייו היה מלא שמחה ועונג.

וכמה סיבות לזה, האחת - הוא הדבר אשר ראינו שגדולי עולם וענקי רוח בלי מוסר ברגע קטן א' של מידות רעות אבדו את כל מעלתם הגדולה, עד שהגיעו ל'מוציאים את האדם מן העולם' כפשוטו - שנאבדו מהעולם.

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א הי' יתום בגיל צעיר, ומתחילה הלך לעבוד בחנות פרחים בכדי להביא פרנסה לאמא שלו האלמנה, ולאחר שבוע של עבודה הוא קיבל משכורת וברגע אחד הכל נגב. אמר ר' יחזקאל אם השקעה של שבוע אפשר להפסיד ברגע בזה לא כדאי להשקיע, נשקיע ברוחניות שמה כאשר אדם קונה הוא לנצח - ופרנסה לאמא אדאג בכון אחר.

הקב"ה נתן לנו את העינים והשכל לראות ולהתבונן, רק תסתכל עם עינים של מוסר ראה כמה שאפשר להרויח וחלילה לאבד, אל תתן לאבד עצמך לדעת.

ועוד סיבה שהוא ההיפך הגמור - כי דוקא המוסר סיבה לשמחה. פסוק מפורש הוא - היה אומר המשגיח הגר"ב צ' במברגר - 'עוז וחדוה במקומו', עוז וחדוה זה **במקומו** - במקום שיש עבודת ה' שם תמיד יהיה שמח.

ויותר, בחז"ל במדרש תנחומא (סוף פרשת תרומה) כתוב בשעה שא"ל הקב"ה עשה לך מזבח עצי שטים, אמר משה רבינו להקב"ה אפשר אש בוערת ע"ג מזבח ולא תכלהו, א"ל הקב"ה אש שלך שורפת, אש שלי לא שורפת. מתים נכנסים לפני ויוצאים כשהם חיים תדע לך ארזי הלבנון ששלח חירם מלך צור לבנות את ביהמ"ק, היו עצים יבשים - עצים מתים, כיון שנכנס ארון הקודש התחילו נותנים פירות, ומהם פרנסה גדולה לפרחי כהונה. המוסר מביא אותך לעמוד 'לפני ד" - כידוע, ושם הכל פורח, אפי' העצבות הכי גדולה לא גרע ממת, ושם יוצאים כשהם רוח חיים מלאי שמחה.

ונסביר, הנה בפרשת השבוע כשהביאו כל הנשיאים את המטות והניחום לפני הארון ועל מטה אהרון כתוב "הנה פרח מטה אהרן ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים" מביא הבעל הטורים בשמות שיש במסורה עוד פעם את המילה מטות ויבלע מטה אהרון את מטותם ולומדים מכך שגם כאן בלע מטה אהרון את מטות הנשיאים. והוא פלא כיון שהכל דרך נס שהרי אין דרך מטה לפרוח, והנס נעשה רק לצורך אהרן, ומילא אם השאר לא היו פורחים, אך למה צריך לבלעם.

אלא היות וכתוב "וינח משה את המטות 'לפני ד' באהל העדות", פה הטבע משתנה - כאן הכל פורח - מתים נכנסים לפני ויוצאים כשהם חיים - מטה אהרן צריך לבלוע את שאר המטות, ורק כך נשאר מטה אהרן לבדו פורח.

וביתר עומק נוסף, דווקא מכך ההשקעה אח"כ זוכים, מרן הגאון ר' משה פיינשטיין שואל בפרשה שאלה מעניינת, הנה בדרך העולם אין מציאות שהפרי יפרח ויוציא ציץ ושקדים גם יחד, בד"כ הפרח נובל ואז מגיע ציץ ורק אח"כ באים השקדים... מה א"כ היה צורך במטה אהרן שיבואו שלשתם יחד?

יסוד גדול אמר ע"ז הגר"מ, הנה ישנם אנשים רבים כשהם רואים את התלמיד חכם כמשהו שנוצר מאליו, הם רואים רק את התוצאות ותולים את זה בראש הכשרוני שיש לו וכו'... אומר הקב"ה כשאתה רוצה להבין מהו אדם גדול תתחיל מההתחלה, תראה מאיפה הוא התחיל הכל, כמה הוא יגע ועמל והצטער על התורה מתחילה שע"י כך הוא גדל. (כמו שאמרו על מרן הגרא"מ שך זצ"ל אל תקראו את הסיפור מהסוף קראו אותו מהתחלה... איך שבילדותו הוא השקיע, איך שהוא עמל במסירות רבה, איך שהוא עבד על המידות וכך גודלים).

משא"כ בחז"ל כתוב על קרח, קרח נתקנא בנשיאותו של אליצפן, אמר אני בן יצהר, יצהר זה שמן שתמיד צף מעל הכל,

זוה אומרים לקרח - טעות, אתה אומנם בכח הטבע צף, אתה נראה למעלה, אבל כדי לקבל מתנות שמים, בכדי להיות מנהיג צריך עבודה, 'נוצר תאנה יאכל פריה' לך זה לא מגיע, להגיע לטוב צריך להשקיע.

והנה נראה גם קצת עפ"י דרך הטבע. ונקדים, הנה הרבינו יונה וכן בביי הגר"א למשלי (י, כז) יראת ד' תוסיף ימים, אע"פ שבד"כ היראה והדאגה גורמת לחלישות הכח וקיצור החיים, הנה יראת ד' היא בהיפוך ימים על ימי מלך תוסיף, וע"ע ברבינו יונה (משלי ג, ח) רפאות תהי לשרך וגו' בריאות וחוזק לכוחך וכענין שנא' יראת ד' תוסיף ימים.

אכן נראה מבט של מוסר, המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א סיפר שבימי בחרותו הי' לו חבר בישיבת פוניבז', שראה (או שנדמה הי' לו כך) שחבריו הרבה יותר מוצלחים ממנו, וממילא אין לו סיכויים להגיע למשהו גדול בתורה, וא"כ רצה לצאת לעבוד וכמובן לקבוע עיתים לתורה ולהיות בעה"ב חרדי לכל דבריו.

בקשו המשגיח שהי' אז צעיר לימים, בוא נכנס לסטייפלר והוא הסכים, כשסיפרו לו את הנושא אמר לו: ראה! הרי אדם לא חי לנצח, שבעים שמונים תשעים שנה ויותר, אתה כבר כבן עשרים, נניח שעוד כמה עשרות שנים תהי' אברך כולל או ר"מ טוב, ולא משהו מיוחד רק תלמד ותשקיע בלימוד, אבל אח"כ בנצח שזה לא נגמר, אתה תחי' בתענוג שאין למעלה הימנו, ואת זה אתה רוצה כעת להפסיד, וכי זה לא כדאי לא להיות משהו מיוחד פה ושם להיות מעלה ראש הן בזמן הן בתענוגי נצח.

כשיצאו א"ל הבחי' למשגיח ר' דן השתכנעתי זה דבר פשוט ולענין - אני נשאר. (וסיים המשגיח - ומה אתם חושבים - לבסוף הוא גם נהי' ראש ישיבה חשוב).

מי נותן לך את המבט האמיתי על האושר הנצחי את' יהוי מחשב שכר מצוה כנגד הפסדה, ושכר עבירה כנגד הפסדה' אם לא המוסר... ולכן דווקא מכך המוסר מגיעים לאושר ולשמחה.

בשם הסבא מסלבודקא היו אומרים בטעם שקוראים קהלת בסוכות שהיות וסוכות זה זמן שמחנתו הנה מראים לך כמה צריך לשמוח, נתנו לאדם כזה כח אדיר לקחת 'הבל הבלים' ולעשות מזה נצח תארו לכם אדם שעושה מסמרטוטים שכולם זורקים - 'מליונים', הרי הוא מאושר בתכלית, מה אתה משקיע - הבל, ומה אתה מקבל - נצח.

וכבר הבאנו פ"א ששאלנו את מרן רה"י זיע"א שהרב שך ביקש בצואתו שילמדו לע"י משנה א' או מחשבה א' של מוסר מה עדיף, ואמר ודאי שאין ערך כמו משנה א', אבל בדרי"כ ממשנה א' אין הרבה סיכויים שתשנה את כל אורח חיידך לטוב ולמה שצריך, ומשא"כ ממחשבה א' של מוסר כן. החזק... כי היא חיידך.

הולך בין אנשים - אבל באמת הוא מלאך

ובערכו של הגברא רבא צריך לדעת, כתוב בפרשה "בוקר ויודע ה' את אשר לו" (טז, ה) ברש"י מביא 'מדרשו בוקר, א"ל משה,

גבולות חלק הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב כן תוכלו לבטל את זה שנאמר ויהי ערב ויהי בוקר ויבדל, כך ויבדל אהרון להקדשו" ומסביר מרן ראש הישיבה זיע"א דברים נוראים, בני אדם חושבים את הגברא רבא - את המעלות הרוחניות שהאדם רוכש שהם לא נהיים חלק מממותו, רק כאילו נתווסף לו עוד משהו ואמר כי בחינת הרוחניות שרכש אהרון להיות כהן זה בחינת בקר דהיינו שזה מציאות ממש - לא ישונה - ויבדל אהרון להקדשו קודש קדשים. [והר"מ סוף הל' שמיטה ויובל כי שכן הוא כל אשר נשאו לבו להיות מנת ד' חלקו, עיי"ש].

ידועים דברי מרן החזו"א באגרות (ח"א מכתב י"ג) ואמנם האיש הזוכה לידיעת התורה הולך בין אנשים ונדמה כבן אדם, אבל באמת הוא מלאך הדר עם בני תמותה שחי חיי אצילות ומרום על כל ברכה ותהילה. הת"ח הוא משהו אחר, הוא מציאות שונה...

וע"ע בחזו"א באמונה וביטחון (א, ט) וז"ל - כאשר זכה שכל האדם לראות אמיתת מציאותו יתברך, מיד נכנס בו שמחת גיל עד אין קץ, ונשמתו נעימה עליו, והדמיון משלים עם השכל לחזות בנועם ה', וכל תענוגי בשרים חמקו עברו, ונפשו העדינה מתעטפת בקדושה וכאילו פירשה מגוף העכור ומשוטטת בשמי שמים, ובהעלות האדם בערכי קודש אלו, נגלה לפניו עולם חדש, **כי אפשר לאדם בעולם הזה להיות כמלאך לרגעים ולהנות מזיו הקודש וכל תענוגי עולם הזה כאפס נגד עונג של דביקות האדם ליצרו ית'.**

ולנו היה דוגמא אישית - את מרן ראש הישיבה זיע"א מלאך הדר עם בני תמותה, לראות את הרעד שלו מכל נדנד עבירה, ואת העונג העצום מכל מצוה קטנה, מרן הגר"י אלשיך זצ"ל אמר פעם לנכדו לשלוח את בנו לארחות תורה כי שם יש את מרן הגר"א זצ"ל שטיינמן, וכששאלו הרי הוא כבר לא תמיד נמצא שם ענה לו הגר"י שם בשביל פעם ב.. זה שוה, ראינו איך שמרה"י היה רועד מהיצה"ר, ומפחד מאיזה פינה היצה"ר אורב לו... וכולו הי' נקיות מנגיעות, ורק נגד ד' שם פניו להרבות כבוד שמים.

קצת יצה"ר 'להנות מהחיים'... פ"א נסה באמת. יש לנו מרשם של החזו"א, הוא הי' בדוק ומנוסה אצלו, בואו להנות באו לשמוח.

הג"ר שניאור קוטלר זצ"ל בהקדמה לספר 'משנת רבי אהרן' ח"א למרן אביו הגר"א קוטלר זיע"א מביא בשמו כי המניע הפנימי של היציאה לבילויים, השכיחה כ"כ בעולם המודרני היא אינה אלא להפיג את העצבות הבאה מתוך החומר של החומר.

וכבר אחז"ל וגם הנפש לא תמלא, משל לבת מלך שנשאת לכפרי אפי' אתה מביא לה כל מעדני עולם אינה כלום לפי שהיא בת מלך - היא צריכה את הארמון.

הנשמה בת המלך משתוקקת לארמון המלוכה לשמחה אמיתית לעומדים 'לפני ד', רק בעולם הזה של תורה עם מוסר היא תהי' מאושרת.

כדאי לנסות - ומי שינסה לא יפסיק... אז אולי באמת!!
שוב ושוב "החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חיידך".

לע"י

הרבנית שרה לולו
בת שלחה אצלן ע"ה
נלב"ע כ"ו סיון
תנצב"ה

לע"י

הרבנית הצדקנית תמר בת ר' שרגא שמאי שטיינמן ע"ה
א"ח לרבינו הגדול מרן רה"י זיע"א
נלב"ע כ"ה סיון תשס"ב
תנצב"ה

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com